

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

EDUcentrum

DEMOKRATICKÁ
ŠKOLA

Metodický list

Fakta a názory/domněnky

Časová náročnost:	45 minut
Cílová skupina:	1. ročník SŠ
Počet studentů:	20
Vzdělávací oblast:	Český jazyk a literatura
Průřezová témata:	Mediální výchova
Klíčové kompetence:	Kompetence sociální a personální Kompetence k řešení problémů
Pomůcky:	Distanční výuka – Dokumenty Google, Google Classroom, whiteboard Prezenční výuka – post-it papírky / fixy / dataprojektor, vytištěné texty
Klíčová slova:	fakta, domněnky, názory, mediální výchova
Způsob ověření:	DISTANČNÍ
Autor, datum:	Veronika Müllerová (6. 5. 2021)

ANOTACE aneb O ČEM JE TATO AKTIVITA?

Tato hodina pomůže studentům začít rozpoznávat nuance mezi fakty a názory/domněnkami. Cílem je, aby studenti dokázali při čtení článků zhodnotit, zda se jedná pouze o autorovu subjektivní část, či o ověřená fakta.

CÍLE

Student odlišuje fakta a názory/domněnky a tuto znalost doloží příklady z textu.
Student zaujímá vlastní postoj k textům a vysvětlí na příkladech jejich důvěryhodnost.
Student spolupracuje s ostatními studenty, akceptuje odlišné názory.
Student ověřuje pravdivost sdělení v různých zdrojích.

POPIS PRŮBĚHU AKTIVITY aneb JAK NA TO?

Distanční forma:

Nejprve promítneme obrázek – studenti budou mít za úkol psát do chatu různá tvrzení (dle jejich uvážení) týkající se obrázku. Je důležité, aby studenti psali celé věty, aby se s nimi dalo dále pracovat. Učitel okamžitě vidí, co studenti píšou, proto je možné to i korigovat. Obrázek vybíráme vzhledem k tématu následujících textů, aby částečně evokoval to, o čem hodina bude. Následně jsme jednotlivá tvrzení analyzovali, zda se jedná o fakt, či domněnku / názor a proč – tedy nakolik je to objektivní tvrzení a nakolik subjektivní, které je možné vyvrátit. Vzhledem k tomu, že tématem byla kauza Vrbětice, byla vybrána záměrně fotografie Bidena a Putina v době, kdy Biden byl ještě viceprezidentem. Mezi tvrzeními tedy například padlo, že si třesou rukou dva prezidenti. Byla tak příležitost poukázat na fakt, že nevíme, kdy byla fotka pořízena a jedná se tedy pouze o naši domněnku. (10 minut)

Následuje skupinová práce (3 studenti ve skupině). (20 minut)

Každá skupina dostane 3 texty (mohou být i 2, záleží na pracovním tempu dané třídy), každý text z jiného média, ale spojující je téma. K textu dostali studenti 5 otázek, ke kterým si měli psát poznámky pro závěrečnou diskusi:

1. O čem texty jsou – jaké je téma? – aby si studenti uvědomili, že se jedná o jedno propojující téma, ale je více možností, jak ho napsat.
2. Jaký je poměr faktů a názoru / domněnek (pokud to jde, vypište z každého textu jeden fakt a jeden názor / domněnku a odůvodněte)? – odůvodnění probíhalo na základě znalostí z evokační fáze.
3. Kde je názorů nejméně, kde nejvíce? – zde pracují se znalostí z evokace; na textech jim konkrétní fakta a domněnky nemodelujeme. Postačuje modelace z fáze evokace – pokud

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

EDUcentrum

by ale studentům dělala evokace problémy, můžeme ještě před rozdělením do skupin namodelovat příklady na některé z vět v textu.

4. Z jakého média si myslíte, že jednotlivé texty jsou? – texty volíme záměrně bez uvedení zdroje, jelikož v téhle otázce si mají studenti tipnout, z kterého konkrétního webového portálu texty jsou – tato otázka závisí na jejich předchozích znalostech, které se týkají toho, jak se profilují jednotlivá média; navíc jsou záměrně uvedeny texty - 1. text z ČTK a 3. text ze seriózního média, které mělo uvedeno, že autorem textu je ČTK, avšak studenti mohli shledat rozdíl v tom, že převzatý text byl doplněn některými názory.

Řešení této otázky u příložených textů: 1. text ceskenoviny.cz (ČTK); 2. text parlamentnilisty.cz; 3. text denik.cz

5. Jak na vás, jako čtenáře, působí jednotlivé texty? – tato otázka směřuje především k tomu, nakolik jsou pro čtenáře texty (ne)důvěryhodné a jaké to v nich samotných vyvolává pocity.

Závěrečná část hodiny se týká sdílení (15 minut). Společně projdeme jednotlivé otázky, různě je spojujeme podle toho, jak se diskuse ubírá. Odpovědi na otázky se mohou lišit, proto je důležité dát studentům prostor a podněcovat diskusi.

Jeich poznatky zapisujeme na whiteboard a na závěr hodiny zjištění studentů shrneme.

Prezenční forma:

Fáze evokace: promítneme obrázek, studenti dostanou post-it papírky a nalepí je na tabuli – následně čteme jednotlivá tvrzení. Další možností je využít sli.do (pokud ve škole můžete používat telefony) a promítnout po obrázku i tuto aplikaci.

Fáze uvědomění: texty vytiskneme a rozdáme.

Fáze reflexe: probíhá stejně, při zapisování zapisujeme na tabuli.

Je možné vybrat pouze jeden text a jít více do hloubky. Zde ale bylo cílem ukázat, že je třeba ověřovat si informace z více zdrojů.

CO UKÁZALA PRAXE A REFLEXE?

Co se mi osvědčilo?

Přestože jsem původně chtěla, aby každá skupina měla jeden text, jsem nakonec ráda, že všechny skupiny měly před sebou všechny texty. Díky tomu je mohli mezi sebou porovnávat a lépe plynula diskuse.

Co se povedlo méně a jak to vyřešit?

Nepodařilo se mi tentokrát uhlídat evokaci tak, jak jsem si ji naplánovala – strávili jsme nad ní hodně času. U této části je tedy opravdu potřeba dát pozor, aby byla na 5–10 minut, aby měli studenti dostatek času na texty a otázky.

Jaké byly reakce studentů při reflexi?

Reflexe sklouzla především k tomu, že byli studenti překvapeni, jakým způsobem přebírají média informace.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

EDUcentrum

DEMOKRATICKÁ
SKOLA